

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 1

Ptuj, 6. aprila 1919

Stane:

Za celo leto K 15.—
za pol leta 7'50—
za četrt leta 3'60—
za 1 mesec 1'20—
Posamezna številka 30 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, hiša zdravnika dr. Štuheca.

Rokopisi se ne vrnejo.

Telefon št.

Ptuj, 5. aprila 1919.

Pred izbruhom svetovne vojne so imeli poedinci v rokah odločitev vojne in miru. Vlada in njih svetovalci, državniki in diplomati so imeli ono s sedmimi pečati zapечатeno knjigo, v kateri se je pisala usoda narodom, ne da bi bili ti smeli pogledati v njo. Milijoni človeških življenj, obstoj in propast celih držav in narodov so bili izročeni volji posameznikov, ki so bili tudi ljudje, kakor mi, navadni zemljani, napakam podvrženi in zmotam in strastem. Nadutost, brezvestnost, pohlep in slične čedne nečednosti so vladale po tajnih državnih kabinetih in rodile so slednjič vse grozote strašne vojske z vsemi njenimi krutimi posledicami. Nihče ni prašal ljudskih mas po njih mnenju v času, ko se je odločevala usoda Evrope. Udane hlapčevskemu bizantinizmu ali bolestnemu šovinizmu so se uklonile mase molohu vojski in v stotisočih so drle v njeno nenasitno žrelo.

Toda v dobi morije so padle narodom luskine z oči. Mase in posamezniki so se začeli zanimati za razvoj dogodkov na svetovni pozornici; zraslo jim je v dneh bridkosti in trpljenja spoznanje, da imajo sami odlo-

čevati o svoji usodi, da niso mrtva kolesca v velikem, kompliciranem državnem stroju, ki ga gonijo drugi.

In tedaj je zavišalo po vsej Evropi in še dalje preko njenih mej. Jeli so se drobiti lanci, ki so vezali narode, zrušile so se fronte, prestalo je klanje. Prvi žarek svobode je posvetil. Iz Rusije je posvetil, iz zemlje najhujšega tlačanstva, ki mu je bil vzrok kruti carizem, od glorijske božanstva obžarjen. Padlo je to božanstvo in za njim njegova vredna brata v nekdanjih centralnih državah. Tudi nas Slovence je bil zgrabil ta vihar. Rodil je tudi nam zlato svobodo in naš stoletni san se je bližal uresničenju.

A vihra, ki je zavela iz Rusije, vsebuje sile, ki danes še izvečine spe, a grozijo izbruhniti in preplaviti svet. Gibanje, ki ga danes opažamo pri vseh narodih, ne samo pri premaganih in ponižanih, ampak tudi pri zmagačih, hoče postati, kakor je videti, socialno gibanje na veliko, ki bo do dna preustrojilo človeško družbo. Nove socialne borbe stoje na videzu, svetovna tragedija še ni končana; v krvi se bo kopal morda novi svetovni prevrat. Treba, da se pripravimo naj, saj je že tudi ob naše meje butnil njegov silni val. V dneh bolestne negotovosti

in nervoznega pričakovanja živimo. Saj se odloča danes naša usoda v Parizu. „Biti ali ne biti — to je prašanje.“ Laški imperijalizem nas požira, nemška okrutnost in lakomnost nam grize v živo, boljševizem dviga glavo. Zato nam mora zrasti odporna sila v nedogled. Ne notranjih bojov, ne strankarskih strasti, ne cepljenja moči! Dvigajmo v narodu politično moralnost! Učimo ga, da bo razumel ne samo svojega, ampak tudi svetovni položaj, da bo sledil dogodkom izven svojih mej, da bo vedel, česa se mu je treba ogibati in kaj storiti, da se ne vtopimo v vseobčem požaru. K politični zrelosti navajajmo ljudstvo, k vsestranskemu delu in izobrazbi ga vodimo. Naučimo se potrpežljivosti v današnjih težkih dneh, ko pravzaprav želedec daje direktivo socialnemu gibanju! Za mnogo gre — delati velja!

Svobodna trgovina.

Službene novine v Belgradu prinašajo v štev. 24 od 27. marca t. l. glede svobodne trgovine naredbo, ki jo je izdal ministerski svet na predlog ministra za trgovino in in-

Mati.

Dramatično društvo v Ptuju dela. V kratkem času dobrih dveh mesecev je postavilo na oder Desetega brata, Legionarje, šaljkvo „Pri belem konjičku“ in v sredo, 2. aprila Meškovo dramatsko sliko „Mati“. S tihim nezaupanjem in s skrito bojaznijo smo pričakovali zadnje prireditve. A danes z veseljem pribijemo, da je bila naša skrb nepotrebna. Igra je uspela nad vse dobro. Radi čestitamo dramatičnemu društvu in igralcem ob izredno povoljnem uspehu.

„Mati“ je visoka pesem ljubezni — do domače grude, do revne in vendar tako bogate slovenske zemlje, od tujcev teptane, od lastnih sinov omalovaževane. Pokazati hoče razjedajoči upliv sovražne tujine, ki s svojim lažibleskom odvrta srca naših mladih od matere domovine in daje bednemu narodu kamen za kruh. Doma je uteha in mir in ljubezen; doma zraste možu moč dela in le, kdor „stoji krepko na domačih tleh, kdor je sam vkopan v svojo domovino do vratu“, bo do kraja izpolnil nalogo, ki mu jo je zarisala življenja trnjeva pot. Kdor ne ljubi s slehrnim srčnim utripom rodne grude, je list v vetru, izgubljen brezdomovinec in vagabund, sebi v nadlogo, domovini v kvar.

Dramatsko sliko imenuje Meško svoje delo, S to oznako prizna sam, da ni mislil ustvariti drame, ki naj v dramatično zapletenih in stopnjevanih zgodah odgovarja vsem zahtevam strumnega dramskega sestava. Od tod tudi tuintam vse predolgi dialogi, mestoma v neskončnost razblinjeni. Delo se krasno čita, saj je napisano iz globoko čuteče duše in s pesniškim zanosom; ali na odru stopijo včasih na plan enolične ravni brez blagodejnega vzviška.

Te vrste drame so igralcem trd oreh. Zahtevajo posebno spretno igranje, gladkih kretanj, živahnega dialoga. Vse to so naši igralci zadeli skoro brez izjeme prav dobro. V Materiji vendar slednjič padla mučna nesigurnost prejšnjih predstav, ki je imela izvor v prepo- vršno naštudiranih vlogah in v scenični neorijentiranosti. Zato je bila v igri mogoča poglobitev; ta je ustvarila duševni kontakt med odrom in gledalcem.

Gdč. Lukner je priznana igralka. Igrala je ulogo ljubeče matere, ki živi samo za srečo svojih otrok in ki jo stre njih žalostna usoda, s popolnim umevanjem in neprisiljeno naravnostjo.

Ulogi Milana in Ivana sta bila v rokah g. Ramšaka in Krištofa. Prvi je pokazal, da se nismo motili v svoji sodbi, da so zanj primerne le resne, nikakor pa ne komične vloge. Njegov Milan je bil res po značaju mehak in nestalen umetnik, ki ga je študij v tujini izneveril materi domovini, da se mu je zdela majhna in smešna in nevredna ljubezni. V sceni, kjer se nesrečni mladenič po dneh bridkega trpljenja vrne domu v naročje, telesno bolan in duševno strit, da umre na domači zemlji, se je g. Ramšak mestoma povzpел do tragične višine. Ima tudi glas v oblasti. In to znači mnogo. Samo kretnja mu včasih odpove.

G. Krištof je od vseh ulog, v katerih smo ga videli dozdej, pogodil Ivana najbolje. Mladostna navdušenost, visokoletne sanje, ljubav do svojih in do doma, zla usoda, temni obup, krepka odločnost, ki ga tera v daljni svet — cela vrsta pretresljivih momentov in globoko učinkujočih čustev, ki jih je g. Krištof podal delikatno in s finim taktom.

Ga. Izwolski nam je v ulogi Tinke odkrila prav lep igralski dar. Mlado dekle, ki mu je bridka prevara v ljubezni vtisnila pečat resnosti na čelo, gorka ljubezen do matere, bratov in rejenke, odkritosrčna narodna za-

vednost in ljubav do doma, vse to je v gospé Izwolski prišlo do popolne veljave.

Za Silvo bi ne mogli skoro najti boljše predstavljalko od g. Gabrove. Kipeče živahni temperament, nenavadna sigurnost, ki daleč presega obično diletantstvo in pa efektna poraba besede in geste zaslužijo vso hvalo. Ciganska kri vre Silvi po žilah in jo vabi na cesto, v nedogledno daljo. Srce jo vleče k Milanu, umetniku — brezdomovincu, a strast jo vrže v naročje ciganu, sorodnemu ji po krvi in cesti in šumi. Na eni strani čut hvalnosti do rednikov, na drugi pohlep po prostosti ciganski. Globok konflikt, ki ga je ga. Gabrova mojstersko izdelala. Isto velja o njeni igri v zadnjem dejanju, kjer se vrne v hišo svoje rednice po letih neizmerne trpljenja in grenkega razočaranja.

Župnik g. Žmaherja je bil simpatičen gospod in dobro igran. Samo tuintam za spoznanje premonoton.

G. Muršec bi bil storil prav, če bi bil neznajnost in podlost, kratka intrigo Križnikovo krepkeje podčrtal.

Šandor je bil v osebi g. dr. Horvata elegantni, strastni cigan, kakor si ga želi pisatelj. Rešil je svojo nalogo prav dobro. Samo preglasen je bil. Tudi v pritajenem sikanju se izraža strast.

In gdč. Haladeja? Ploskanje pri odprti sceni ji bodi dokaz, da je njega igra našla odmeva v gledalcih. Blebetavost Tržanke in njen sigurni nastop sta bila tako naravna, da bi se gospodični morda zamerili, če bi to — naravnost preveč pohvalili.

Stvar režije bi bila, da opozori pri vajah na nekatere nekorektnosti n. pr., da naj ne sedi igralec, v tem ko mu igralka stoji govori in par drugih malenkosti.

Večer je bil res lep. Želimo, da bi nam dramatično društvo dalo še večkrat priliko videti prireditve enakih kvalit, kakor je bila „Mati.“
— ré.

dustrijo. Določbe te naredbe so v bistvu sledeče:

1. trgovina je v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev popolnoma prosta v notranjem prometu;

2. izvzeti so le predmeti, podvrženi monopolu in oni, glede katerih odloči to izrečno ministerski svet. Za sedaj spadajo med te predmete: petrolej, duhan, cigaretni papir, mineralna voda, vžigalice, sladkor;

3. prenos blaga med posameznimi pokrajinami je popolnoma svoboden in pokrajinske oblasti niso upravičene delati ovire temu prostemu prometu;

4. izvoz blaga preko demarkacijske črte in nevtralne države se urejuje do zaključenja miru od centralne vlade v interesu celote in po načelih, ki jih smatra centralna vlada za promet pri ministristvu trgovine in industrije in za sovražne države po odobrenju ministerskega sveta kot primerna.

Imamo torej prost promet, prosto trgovino v celi državi. Kaj je bila prva posledica te proste trgovine v našem okraju? Zaprta se je cela vrsta pekarij, ker se nam ne dovaža več moka in povsod — navijanje cen. Poprej je imelo naše revno ljudstvo vsaj še malo kruha, sedaj pa še tega ne bo, ker ne dobivamo od nikoder moke. V časopisih pa razglašajo naši vojni dobičkarji, da imajo na prodaj cele vagone moke, žita, fižola i. t. d. seveda po velikanskih cenah, katerih ne zmore naš revni človek. Za naš okraj je še posebna nesreča, da ponujajo posamezni spekulanti žito in moko izven okraja in to javno po časopisih tako, da mora biti naša vlada prepričana, da je v okraju vsega več, kakor dovolj. V resnici pa strda viničar v Halozah in strda ljudstvo v rogaškem okraju. Če je že trgovina prosta, potem mora vlada tudi z vso odločnostjo nastopiti proti navijanju cen in mora država skrbeti za prehrano bednega ljudstva. Žalibog imamo utis, da se je vlada do sedaj veliko preveč ozirala na koristi vojnih dobičkarjev, ki so si napolnili žepe že v vojni, pa jih hočejo polniti še naprej in še v večji meri. Dokler vlada ne doseže, da se znižajo cene blagu, tako dolgo ne bo postala priljubljena in ne bo konca zabavljanju. In če vlada sedaj ob prosti trgovini ne bo skrbela za redno in dobro prehrano naših ljudi, se bo razpaslo boljševisko razpoloženje, pred katerim nas Bog obvaruj.

Gospodarstvo.

4. aprila 1919.

Bil sem še doma. Očetu so poginile vse svinje. Zima brez zabele. Pride drugo poletje. Svinje začno vnovič cepati. Vse so poskusili, kar je kdo svetoval; drnino, bezgovo listje in hrenovo, slive in goveje govno so navezavali bolnikom. Vlivali so jim olja s smodnikom in brez njega. Najboljša je bila še ilovica z jesihom, samo skozi votli kamen niso polivali svinj; svetoval pa je nekdo tudi to. Pomagalo ni nič, padle so vse do dveh praset. Čez teden dni je prišel živinozdravnik in je cepil onidve praseta. Ti sta potem tvorili podlago za novo rejjo. Tedaj je začel oče verjeti, da je res cepljenje nekaj vredno in odslej pusti vsako leto cepiti in svinje mu ostanejo. Meni ni hotel verjeti, ko sem mu cepljenje priporočal; zvedel sem bil to iz časopisov; potem je tudi izprevidel, da nasekavanje ušes in rezanje repa le nič ne pomaga. Led je bil prebit, oče se je začel baviti z „novotarijami.“ Navedel sem to kot primer, kako si naš kmet še dandanes sam krade denar iz žepa, največkrat le radi nevednosti. Šteti mnogokrat na nepravem mestu, medtem ko mu izpodleti v večjem obsegu na drugi strani baš radi štednje. Šola nudi prvi pouk in temelje, na katere mora potem vsakdo sam zidati dalje. To delo se vrši s časopisom, knjigo in poskusi. Časopis je kolikor toliko že razširjen, to pa bolj vsled novic nego radi svojega pravega namena. Knjiga in poskusi stanejo, a dajo se izvesti v skupnosti, v organizaciji. Najboljša

podlaga temu je združništvo. Ne mislim pri tem toliko na politične organizacije, kakor gospodarske. Vsi sloji se organizirajo, le kmet je zaostal. Zadnji čas je, da se zdrami, ker drugače ga bodo organizirano delavstvo in drugi sloji v socialni borbi pritisnili k steni. Pri tem ima vsakdo dvojni dobiček. Samouk in napredek se širi in na drugi strani pride mnenje v skupnosti do veljave. Poznam služaje, da so kmetijske podružnice dosegle podaljšanje roka za rekurz pri dohodninskem davku za svoj okoliš, v tem ko bi tega posameznik ne bil dosegel. Tako si je vsak posamezni član prihranil pot na pristojna oblastva; romal je le kos pisanega papirja; brez tega bi doseglo odposlanstvo dveh, treh isto. Predvsem se morajo povsod ustanovljati kmetijske podružnice. Pri tem se pač ne sme posameznik prašati, kako korist bo imel. To bi imel gotovo, a sama ne bo prišla, zahtevati jo mora. Že list „Kmetovalec“, ki ga dobi vsak ud kmetijskih podružnic, je kmetu velik dobiček. Toliko časa se zmirom najde, da se prebere vsakih 14 dni teh 10 strani, ki nudijo mnogo novega. Že v samih pršanjih in odgovorih d bi pojasnila za marsikaj, kar bi ga drugače stalo denar pri odvetniku. Podružnice dobavljajo blago, n. pr. umetni gnoj in semenje v skupnem; pripelje ga eden ali dva voza, člani ga dobijo v vasi in si prihranijo dolga pota po mestih; v tem pa se vrši doma delo, ki bi drugače ostalo neopravljeno. Neprijetno barantanje s trgovcem in morebitna izguba odpade. Dosedaj je bilo vodstvo naših kmečkih gospodarskih organizacij navadno v rokah nekmetovalcev, meščanov obrtnikov, grajščakov itd. Ti so delali, kakor ji njim kazalo, na kmeta se niso ozirali. Odslej mora biti to drugače; svoje organizacije moramo voditi sami tako, kakor so nam potrebne. Naša naloga in zahteva bodi kmetijska podružnica v vsakem malo večjem kraju. Ude zbirajmo od kmeta do kmeta. Pri tem pa mora izginiti naša grda navada, da smo sosedu le nasprotni, da vidimo v njem le človeka, ki mu moramo škoditi. Najbolj sem se sramoval, ko sem med vojno videl in slišal toliko ovadeb zoper svoje sotrpine. Vsi trpimo enako. Ne večajmo si trpljenja še sami. Moj poziv velja vsem: Zdramimo, organizirajmo se najpoprej v kmetijskih podružnicah in drugo pride samo od sebe. Kmetovalec.

Prodajo telet bi morala vlada prepovedati, vsaj mesarjem. Godi se, da romajo najlepša teleta, ki bi bila izvrstna za pleme, v mesnico in kmet ne ve, kje bo jemal dorastek. Za meso so samo ona, ki niso sposobna za pleme in teh je tudi dovolj. Po občinah naj bi se sestavili odbori dveh do treh dobrih živinorejcev, ki bi vsako tele pregledali, predno bi smelo na prodaj. Kar je do brega plemenskega, se proda živinorejcu, ki želi kupiti za pleme. Drugače ne bomo prišli nikdar do prirastka. Lepo pa tudi ni, če kmetovalec za par papirnatih kronic rajši proda mesarju, nego tovarišu.

Konjerejska zadruga za pincgavce na Ptujju ima 13. aprila ob pol 10. uri dopoldne redni občni zbor za leto 1919. Dnevni red je: 1. odobrenje računov; 2. sprejem novih udov; 3. volitev odbora; 4. slučajnosti. Vabljeni so vsi konjerejci. Govorita g. Lešničar, tajnik „Združne zveže“ in živinozdravnik dr. Zavrnik o združništvu in napakah pri vzgoji žrebet in konj. Zbor se vrši v gornji dvorani „Nar. doma“ v Ptujju.

Živinorejski pododsek za Štajersko se je ustanovil tudi za naše kraje. Za nalogo si je nadel splošno povzdigo živinoreje, soodločitev v pasmah in premiranju ter nabavi pašnikov za mlade bike in junice. Predvsem se bo v slednjem potegoval za to, da dá država primerna posestva, ki se bodo odzela nemškimi baronom in grofom, za to na razpolago.

DOPISI.

Narodni svet v Ptujju je v svoji seji dne 1. aprila t. l. sklenil, da se z ozirom na ob-

stoječe razmere v ptujskem okraju ne razide, pač pa preustroji tako, da bo vršil v naprej posvetovalno in inicijativno narodno delo potom samoobrambe v korist državi posebno glede na ptujski sodni okraj. V Narodnem svetu se bodo družile vse stranke v skupnem delu, kakor so bile združene že doslej. Narodni svet hoče ščititi narodno posest, se potegovati za čiščenje našega narodnega življenja, za nacijonaliziranje narodnega gospodarstva v okraju. Pričakujemo, da mu bodo šle vse oblasti pri tem delu na roko. Narodni svet v Ptujju je ob prevratu varoval ptujski okraj pred polomom; rešil je za milijone narodnega blaga; pazil bo tudi dalje, da se vrednote za okraj ne pogube. Oblasti imajo glede na uporabo narodnega blaga gotovo najboljše namene, torej tudi ne bodo prezirale naših dobrih nasvetov, kako naj se to blago primerno porabi in ohrani okraju. V prvi vrsti bo naloga Narodnega sveta, da povzdigne ob vsaki priliki mogočno svoj glas, da ne pustimo sovražniku niti vasice, kjer biva slovenski rod, niti vasice, odkoder nas je Nemec z nasiljem ali z zvijačo izpodrinil, pa bodi ta vasica visoko gori na Koroškem ali tam na Murskem polju. Slovenci smo močni dovolj, da tudi z lastno silo bраниamo, kar je našega. Dela bo imel torej narodni svet še dovolj, želimo mu samo vsestranske podpore in popolnega uspeha.

Aretacija prof. Preindla. Deželna vlada v Ljubljani je odpustila iz službe četvorico ptujskih gimnazijskih profesorjev, med njimi prof. Preindla. Ta se je ob zapustitvi zavoda poslovil od svojih učencev Slovencev in Nemcev. Ob sklepu govora jih je pozval, naj zakličejo z njim: „Hoch Deutschland!“ Za ta vzklik ga je policijska oblast priprala. In kako se je aretacija izvršila? Niti opljuvali, niti obrecali, niti osuvali, niti potolkli ga nismo mi „nekulturni rovtarji.“ A kaj bi bil storil „kulturni“ Nemec v Gradcu z našim človekom, če bi se drznil v Nemški Avstriji zaklicati: „Živela Jugoslavija“? Vse, kar smo našli, bi mu prizadel v obilni meri in še več. Ne mislite, Nemci, da se obnašamo napram vam popustljivo, ker se čutimo slabe, o ne: svojega človečanstva se zavedamo svoje pravice in moči; zato ravnamo tako.

Ptujске trgovce in obrtnike opozarjamo, da so po obrtnem zakonu dolžni imeti napise nad svojimi trgovinami in obrtni. Na dan torej s slovenskimi napisi! Obrtna oblast naj pritisne na obrtnike in trgovce, da si omislijo napise. In ulični napisi?

Breg pri Ptujju. S 1. aprilom je stopila v življenje slovenska ljudska šola na Bregu. Nemški učitelji so vsi odslovljeni. Dosedanji nadučitelj bo obdržal vodstvo do sklepa šolskega leta. Nove slovenske moči so učiteljice gčne. Drobnič, Dular, Skrbineš in učitelj g. Klenovšek. Padla je torej zopet ena pomembna kovačnica v ptujskem okraju. Upamo, da bo kmalu tudi v mestnih šolah vlada napravila red.

Prodaja barak v ptujskem okraju. Čujejo se glasovi, da so se barake v ptujskem okraju že prodajale pod roko. Toni res. Dozdaj se ni prodala še nobena baraka. Prodaja se bo vršila po razglasu okrajnega glavarstva, ki se glasi: Vsem občinskim predstojnikom in okrajnim zastopom! Okrajno glavarstvo v Ptujju bode po naročilu komisije za stvarno demobilizacijo razprodalo več lesenih barak, ki so precenjene z 500 do 5000 K. Razven barak se bodo oddali tudi stroji za leseno in čevljarsko tovarno po ceni, katero določi državni izvedenec. Okrajni zastopi, občine, domača podjetja, kmetje in drugi občani ptujškega političnega okraja, če niso prekupci, naj vložijo najdalje do 30. marca pisane prošnje na okrajno glavarstvo v Ptujju. Prošnje zasebnikov morajo biti opremljene z občinsko-uradnim potrdilom, da je nakup nameravan za lastno potrebo in ne za nadaljno prodajo. Vsa natančnejša pojasnila se dobi pri okrajnem glavarstvu v Ptujju, II. nadstropje, soba št. 1, ob sredah in petkih od 11—12 ure predpoldne.

Postajališče Hajdin. Občine na desnem bregu Drave proti Haložam se potegujejo za otvoritev postajališča Hajdin pred mestom pri čuvajnici št. 2, tam, kjer se križa cesta proti Turnišam in Št. Vidu. Južna železnica je pripravljena zgraditi postajališče, če plačajo prizadete občine stroške za stavbo. Ti so seveda po sedanjih cenah precej visoko nastavljeni. Odzvale so se že sledeče občine: Veliki Okič, Slovenja vas, Dolena, Velika Varnica, Leskovec, Trnovci, Breg, Hajdin in Dravci. Slediti bi morale še občine Sv. Trojica, Podlehnik, Lancavas, Skorišnjak, Sedlašek, Žetale, Vareja, Jurovec, Pobrež, ki je sicer prispevek že obljubil, dalje Zg. Pristava, Gruškovje in Nova cerkev. Postajališče bi bilo za prebivalstvo vseh teh občin gotovo velikega pomena; zato bi priporočali, da se čimprej zbere zadostna svota, kakor jo železnica predpisuje. Pozivljamo občine, da store nemudoma potrebne sklepe ter jih naznanijo g. dr. Ivanu Fermevcu, odvetniku v Ptuj, ki je pooblaščen z vodstvom zadeve.

Spodnje štajerskim občinam in okrajnim zastopom. Na moj poziv zaradi prijave vojnih posojil mnoge korporacije še niso odgovorile. Da bode možno pregledati vso zelo obsežno tvarino in v korist prizadetih storiti potrebne korake, naj oni uradi, ki prijave še niso vposlali, to storijo zanesljivo vsaj do 20. aprila 1919, in sicer brez ozira na to, ali so svoj čas vojna posojila že prijavili okrajnim glavarstvom ali Narodni vladi. Pri prijavah je treba ločiti vojna posojila, ki jih je občina podpisala na svoj račun, in taka, ki so se podpisala na račun občinskih ali župnih ubožnih zakladov, krajnih šolskih svetov, zadrug, ustanov itd. Pri posojilih, ki so se krila z najetim kreditom, je navesti ostali dolg na vojnem posojilu in ev. komunalnem posojilu iz zadnjega obračuna. Vojno-posojilne listine, ki se nahajajo v inozemstvu n. pr. pri poštohranilnišnem uradu na Dunaju ali pri Angloavstrijski banki, se morajo v smislu ukaza finančnega ministerstva z dne 1. marca 1919 (glej Uradni list št. 62) nemudoma prenesti v domovino. V Celju, dne 1. aprila 1919. Dr. Vekoslav Kukovec, predsednik likvidacijske komisije SHS za Štajersko.

Tedenski vesti.

Lahi so s svojimi lažmi sramotno pogoreli. Znano je, da so nameravali Lahi zasesti Slovenijo vsaj preko trboveljskih premogokopov. Iskali so povoda, ki bi jim dal pravo, da to izvrše. In res, našli so sredstvo. V brezobzirnem lažljubju so vrgli v svet izmišljeno vest, da so Slovenci v Zalogu zažgali laško trobojnico in izgnali iz Ljubljane laško komisijo. Laško časopisje in diplomatje so zagнали silen vrišč in res so premotili Francosko, da je ta v ostri in za nas žaljivi resoluciji vojnega sveta nastopila proti nam in nam zagrozila z okupacijo in drugimi, še ostrejšimi odredbami. Poslali so komisijo v Ljubljano, ki naj bi dogodek natančno preiskala. In kaj je bil rezultat te preiskave? Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira sledeče: 1. Zaloškega dogodka sploh ni bilo; 2. iz Ljubljane odstranjena laška komisija za kontrolo izvršitve premirja se bo nadomestila z medzavezniško komisijo, katere član bo tudi srbski častnik, ki ga imenuje general Smiljanić. Ta častnik ima poleg tega še več drugih važnih funkcij, n. pr. izdajo potnih listov, olajšanje železniškega prometa i. dr. Glede zaloškega dogodka so torej Lahi enostavno lagali. Kar se tiče laške komisije, nam pa medzavezniška komisija, ki je dogodek preiskala, tudi prav da, ker bi se sicer ne postavila nova komisija z našim zastopnikom. Lahi so torej na celi črti sramotno pogoreli in so se s tem blamirali pred celim svetom.

Izgredi v laških mestih. Berlinski listi poročajo, da so socialni demokratje uprizorili velike izgrede v Genovi, Milanu in Novari. Prišlo je do spopadov s policijo. Tudi streljalo se je. Več oseb je ranjenih. „Avanti“

poziva delavstvo, naj v znamenje protesta stopi v splošno stavko.

Revolucionarne manifestacije v Italiji. Iz Milana je prišlo poročilo, da se je na Mazzinjevem grobu zbralo 60.000 delavcev, ki so v sprevedu odkorakali na prefekturo. Policija je ulice zaprla; prišlo je do spopadov. Mnogi hoteli prodreti do uredništva socialističnega „Avanti“-ja, da izrazi tam svoje simpatije. Prodrli je policijski kordon in je manifestirala za resolucijo.

Boji na Koroškem. 31. marca so nameravali Nemci večji napad na koroški fronti. Toda naše čete so pri Sv. Neži prehiteli napad s protinapadom v smeri proti Dobravi in so razkropile sovražne oddelke, 400—500 mož močne. Naši so dobili znaten plen in zajeli 12 sovražnikov. Mrtvih na naši strani ni bilo, ranjenih 9.

Ljudsko glasovanje v zasedenem ozemlju. „Večerni list“ poroča iz Žalega loga: Ljudje, ki prihajajo iz zasedenega ozemlja, pripovedujejo, da je italijanska vlada po Goriškem in tudi v nekaterih krajih zasedene Kranjske ter v Trstu pričela z ljudskim glasovanjem o pripadnosti posameznih krajev. Dosedanji uspeh glasovanja je za Italijane vseskozi neugoden. Ljudstvo je v celoti glasovalo proti Italiji in so celo mnogi Italijani oddali svoje glasove za Jugoslavijo.

Društvene vesti.

Gasilski dan v Ptuj. Dne 25. marca se je vršil v Narodnem domu v Ptuj ustanovni občni zbor Zveze gasilnih društev za ptujski okraj. Navzoče tovariše je pozdravil sklicatelj tov. Rogač. Nato je poročal tov. Pristovšek iz Žalca o ustanovitvi Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani in organizaciji društev. G. dr. Fermevc pa je orisal važnost gasilnih društev v naši mladi državi. Nato se je izvolil sledeči odbor: Tovariš Fošnarić Martin, sv. Lovrenc na Dravskem polju, načelnik; Zorko Janez, Hajdina, namestnik; odborniki: Bele Jožef, Selinšek Franc, Žgeč Matija, Donaj Vid, Medved Jožef; namestniki: Planinšek Jožef in Kores Jožef. Zveza se imenuje „Gasilska župa ptujska pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. Vsa gasilna društva okrajnega glavarstva Ptujaja se obračajo na imenovano zvezo.

Shod železničarjev v Ptuj. V soboto, 29. sušca ob 6. uri zvečer so imeli železničarji ptujskega okraja shod v gostilni Vračko. Poslanec Kopač je poročal o spomenici železničarjev na vlado glede ureditve plač za vse vrste uslužbencev. Pohvalil je udeležence za tako mnogobrojno udeležbo ter jih pozval, naj ne prihajajo le takrat, ko gre za zvišanje plač, ampak tudi, ko se vrše zborovanja za izobrazbo in vzgojo. Prosti čas, ki so ga dosegli z Surnim delavnikom, naj porabljajo za svoje rodbine in za lastno izobrazbo, ne pa za obisk zakajenih gostilen. Le v izobrazbi je napredek posameznika in celote.

Javen shod IDS v Ptuj se vrši v nedeljo 13. t. m. ob 3. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Poročal bo član narodnega predstavnštva, g. prof. Voglar, ki se pripelje iz Belgrada. Razpravljal bo zlasti o agrarni reformi, o valutnem prašanju in o splošnem političnem položaju. Po shodu bo občni zbor krajevne organizacije v Ptuj. Shod bodi manifestacija za našo severno mejo. Zato vabimo k obilni udeležbi.

Drava-avtomobilna družba v Ptuj. Dne 4. t. m. se je vršil v Ptuj sestanek interesentov za ustanovitev avtomobilne družbe, ki naj izvede avtomobilni promet na progah Celje-Maribor-Ptuj Sv. Lenart Radgona-Ljutomer-Ormož-Rog-Slatina. Sestanka so se udeležili kot zastopniki oblasti: komisar mesta Ptuj dr. Jurtela, okr. glavar dr. Pirkmaier in komisar okr. zastopa Miha Brenčič. Sestavil se je pod predsedstvom dr. Iv. Fermevca v Ptuj pripravljalni odbor Miha Brenčič, Ivan Vešnjak, dr. Bela Štuhec in dr. Milan Gorišek, ki naj stopi v zvezo z vlado in dožene, koliko je vlada na navede-

nih progah interesirana, ter se ž njo sklene način skupne izvedbe vseh ali poedinah prog. Odbor vabi interesente, naj stopijo v njegov krog, da se kolikor mogoče pospeši izvedba načrtov in pridejo v poštev tudi interesi posameznih krajev.

Tiskovna zadruga v Ptuj. V Ptuj se je osnovala tiskovna zadruga. Zanimanje zanjo je živahno. Priglasila se je že kopa zadrušnikov. V kratkem bo ustanovni občni zbor. Pripravljalna dela vodi odbor, sestojč iz g. dr. Fermevca, dr. Šalamuna in gimn. uč. Sovre-ta, ki jih je izbrala krajevna organizacija JDS v Ptuj.

Dramatično društvo v Ptuj bo ponovilo v nedeljo, 6. t. m. uprizoritev Meškove Matere. Začetek ob treh popoldne. Okoličani, ne zamudite prilike, da vidite krasno delo dobro uprizorjeno!

Ptujski Sokol bo imel v soboto, 12. t. m. redno odborovo sejo ob 5ih popoldne v čitalnici. Odborniki — pozor!

Žensko društvo v Ptuj priredi 12. t. m. ob 8ih zvečer predavanje o zgodovini žene v domačem in javnem življenju pri antičnih narodih. Predava g. gimn. uč. Sovre. Po predanju čajni večer. Cenjene dame se vljudno prosijo, da pošljejo od 5 - 6 ure v veliko dvorano Narodnega doma nekaj peciva.

Francoski tečaj se otvori v kratkem na gimnaziji. Prijaviti se je pri gimn. ravnateljstvu. Učnina 10 K na mesec.

Najnovejše vesti.

Naše zahteve pred mirovno konferenco. Genève, 2. aprila. („Slov. Narod.“) Naš poročevalec izve iz avtentičnega vira in sicer iz krogov pariške mirovne delegacije: **Trditev Nemcev, da je naša severna meja zlasti Maribor v opasnosti, je neresnična. Izven vsakega dvoma je, da ostane Maribor s širokim pasom nad Dravo Jugoslaviji.** Glede Celovca rešitev še ni padla, vendar pa je računati z veliko verjetnostjo, da pripade Celovec Jugoslaviji. Glede Beljaka intrigira Italija v prilog Nemcem, ker bi si preko Beljaka ohranila zvezo z nemškim zaledjem. Manj ugodne vesti vam morem poročati o zapadni meji. Nedvomno je pač, da ostane cela Dalmacija z vsemi otoki naša, skoro izključeno je, da postane Reka italijanska. Najverjetnejše je, da prisodi mirovna konferenca Reko nam, vendar ni izključeno, da bo internacionalizirana.

Usoda Prekmurja.

Ženeva, 1. aprila. Teritorialna komisija v Parizu pod predsedstvom Tardieuja spočetkoma ni bila za to, da Prekmurje pripade Jugoslaviji. Pozneje je bila komisiji predložena natančna etnografska meja proti Madžarski. Odločitev še ni padla.

Naša severna meja.

Ženeva, 1. aprila. Meje na Štajerskem sodelošene pravično za Jugoslavijo. Ameriška komisija je na Koroškem postavila kot mejo Karavanke, kakor so to zahtevali jugoslovanski delegati. Teritorialna pariška komisija je meje preložila na Dravo. Trenutno se vrši borba za Velikovec. Glede mej v zahodni Koroški je komisija sklenila izročiti odločitev svetu desetorice. Komisija meni, da je to vprašanje bistveni del jadranskega problema.

Mir bo kmalu sklenjen?

LDU Amsterdam, 2. aprila. (ČTU) „Allgemeen Handelsblad“ doznova iz Pariza, da je tja došla delegacija ameriškega kongresa, obstoječa iz 6 republikancev in 6 demokratov in imela z Wilsonom daljši razgovor. Delegacija je na vprašanje odgovorila, da ima od konferenčnega delovanja najboljši vtis. Večji del vprašanj, ki so predlagani mirovni konferenci, bo v najkrajšem času rešen tako, da bo mir kmalu sklenjen. Wilson je rekel, da je vprašanje odškodnine jako zamotana zadeva in da bo zaradi tega nastala zakasnitev.

Wilson zmaguje.

LDU Berlin, 2. aprila. (Dun. KU) „Abend“ javlja iz Amsterdam: Kakor poročajo iz New Yorka, je izjavil Wilson odposlanstvu ameriškega kongresa, ki se mudi sedaj v Parizu, da bo mirovna pogodba vsekozi soglašala s 14 točkami njegovega programa.

Usoda Karla I.

Reka, 2. aprila. „L' Homme libre“ poroča: Kakor naznanjajo iz Dunaja iz uradnega vira, se je švicarska vlada zaradi tega izjavila pripravljeno sprejeti nekdanjega cesarja Karla, ker je glede tega povprašal švicarsko vlado angleški častnik, ki je cesarju prideljen v varstvo. Do tega koraka je nagnil častnika spopad med orožniki in divjimi loveci v Eckartsau.

Zdi se pa tudi, da je avstrijska vlada naznanila zavezniški komisiji na Dunaju, da ne more dovoliti cesarju bivanja v Avstriji, dokler se formalno ne odpove prestolu. Te odpovedi doslej še ni. Vendar se ni glede tega v nobenem oziru pritiskalo na cesarja. Ta uradna izjava pristavlja, da se bodo zaradi varnosti avstrijske republike stavili tozadevni predlogi državnemu zboru in da se bo zadeva uredila pričetkom aprila.

Nova naredba.

Belgrad, 30. marca. Na predlog ministra za sodstvo je bil podpisan ukaz, da se mora izrekat sodba na vsem teritoriju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v imenu njegovega veličanstva kralja.

Listnica uredništva.

G. Z., Ptuj. Hvala za lepi članek. Radi pomanjkanja prostora ga priobčimo v prihodnji številki. Prosimo še. Uredništvo.

Po vzoru gospodarskih listov bomo uvedli stalno oddelek „Vprašanja in odgovori“ in sicer le v gospodarskih stvareh, kakor v poljedelstvu, vinogradništvu in živinoreji v vseh panogah. Odgovarjali bodo strokovnjaki, ki so nam obljubili sodelovanje. Vprašanja je poslati uredništvu „Ptujkega Lista“.

Uredništvo „Ptujski List“.

Gamaše in zgornji deli čevljev ..

se dobe najbolje izdelani pri
lg. Zelenko, Ptuj, Meščanska ulica 13.

Franc Arnečič

čevljarski mojster, Ptuj, Meščanska ulica 6, se cenjenemu občinstvu priporoča.

Odvetnik dr. Senčar

Ptuj, sprejme
solicitorja
(veščega strojčpisja.) Plača po dogovoru.

Med. univ.

dr. RADO SCHOBER

ordinira v hiši gostilničarja Mahoriča v Ptuj.

Brata Vošnjak, Ptuj

trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, dreta, platno.

Janez Preac

trgoval, SV BARBARA v Haložah pri Ptuj
priporoča svojo novo otvoreno trgovino z mešanim blagom. — Cene najnižje, postrežba točna.

Krojaškega vajenca

pridnega in zanesljivega fanta, sprejme Adam Novak, krojaški mojster, Ptuj, Dravska ulica.

Gostilna J. Mahorič Ptuj

Vseh svetnikov ulica 8
priporoča pristna domača stara in nova vina. Toči tudi vsak dan izborna laško pivo po 2 K liter.

Manufakturno blago,

različnih vrst nudi cenjenemu občinstvu in se priporoča
Alojz Brenčič, trgovec v Ptuj
(nasproti pošte.)

Marko Pavlinič

čevljarski mojster v Ptuj, Vseh svetnikov ulica 14
najstarejša čevljarska obrt v Ptuj (obstoja že nad 50 let) se priporoča.

JANEZ PFEIFER

mesar, PTUJ, v Zseleznyjevi hiši pri mostu
se priporoča cenjenim občinstvu. Točna postrežba. Kupuje živino po najvišji dnevni ceni.

Štefan Keltner

trgovina s črevi
Breg pri Ptuj
kupi vsako množino svinjskih črev, očiščenih in neočiščenih, tudi ovčja čreva.

Maks Weissenstein

mesar „pri kloštru“
se priporoča cenjenemu občinstvu. Cene primerne, postrežba točna. Kupuje tudi klavno živino po najboljših dnevnih cenah.

Julij Wagrاندl

gostilničar in mesar, PTUJ, Gosposka ul.
priporoča cenjenemu občinstvu svojo gostilno in mesarijo. Kupuje tudi klavno živino po najvišji ceni.

Franc Pintarič

mesar, Breg pri Ptuj na Stanicovem, ima vedno meso prve vrste po zmerni ceni. Kupuje dobro klavno živino po najboljših cenah.

Učenec

za tiskarno in knjigoveznico
se sprejme pri W. Blanke v Ptuj.

FRANJO ČUČEK, PTUJ

veletrgovina z vinom
priporoča vsakovrstna vina, haložka, posebno zavrčka in ljutomerska, kakor tudi izvenštajerska po dnevnih cenah.
Prodaja se v posameznih sodih in na cele vagone in sicer v sodih kupčevih, ali pa se sodi za pošiljatev posodijo.
Istotako priporoča svojo zalogo desk in vsakovrstnega rezanega lesa, dalje cementa, apna in premoga.